

Resebrev Nr 127

18-24 oktober 1972

SPLIT-ATÉN-THESSALONIKI

Min första Indienresa 19 år gammal, först avverkande Europa med Interrail-kort. Efter stopovers i Paris, Liechtenstein och Salzburg ankom jag till kuststaden Split i Jugoslavien (i den del av landet som numera är Kroatien). Tillbringade hela dagar ombord på tåg, från Split for jag via Belgrad till Atén och så Thessaloniki – sista anhalten i Europa innan jag for vidare till Istanbul (se resebrev 118), porten till Asien.

16 oktober 1972

Konserten i Salzburg slutade 21:45, och efteråt tog jag mig direkt till stationen. Under kvällens lopp skulle hela fem expresståg från Västtyskland gå till Jugoslavien, så jag hade bara att välja. Tog det första tåget som skulle avgå klockan 22:10 mot Split. Det tåget var emellertid en halvtimme försenat och jag fick stå och vänta tillsammans med fem andra personer, jugoslaviska gästarbetare.

Jag hamnade i en kupé där det redan satt två yngre män och en gammal gubbe. Tåget kom ifrån Stuttgart och så gjorde även dessa jugoslaviska gästarbetare på väg hem, varav de två yngre talade tyska. Lade mig snabbt tillrätta och somnade.

17 oktober 1972

De två tysktalande skulle stiga av klockan 4 och gubben klockan 6, så från klockan 4 hade jag ett eget säte och från klockan 6 egen kupé. Vaknade vid 09:30, ute var det svagt solsken och naturen vi passerade igenom var karg, ödslig, mellan höga berg. Vi for förbi små byar som förbands med varandra genom grusvägar. Långsamt rörde sig människor på fälten, kort sagt jugoslavisk landsbygd. Större delen av färden efter Zagreb där vi vek av ifrån stora järnvägslinjen följde vi floden Unas dalgång.

Ägnade dagen åt att förutom att se på utsikten och njuta den egna kupén med att jag spred ut min packning och skriva brev till **Pia**.

Käkade min yoghurt och medhavda choklad. Tre timmar försenade anlände tåget klockan 16:30 till Split vid Adriatiska havet. Så fort jag stigit av tåget mötte jag en äldre man som på tyska erbjöd husrum. Jag frågade efter priset. Det var 35 dinarer, dyrare än vandrarhemmet men rimligt för ett enkelrum. Dock påpekade jag att jag inte hade några jugoslaviska pengar men det gjorde inget. Jag kunde få se rummet först och sedan gå tillbaka till stationen och växla pengar. Följde med honom till hans hus och samtalade på vägen. Han hade bott sex år i Stuttgart men nu var det slut på hans Tysklands-sejour. Han bodde på en liten gränd i ett gammalt omodernt hus. Rummet jag hyrde var dock rent och snyggt och sängen var fin.

Hungrig i Split

Sedan följde han mig till stationen. Där fanns en lång rad byråer för båtbolag för vilka Split är en viktig hamn, och de erbjöd samtliga valutaväxling. Så jag växlade mina överblivna 120 österrikiska schillings och fick för dem 87 dinarer. Gav genast min hyresvärd 35, och sen skildes vi åt. Jag promenerade runt i Split som är en jättegammal stad med våldsamt ålderdomliga hus och trånga, trånga gränder. Detta kunde jag dock inte till fullo uppskatta just nu ty jag var dödshungrig. Letade som besatt efter ett trevligt matställe men fann inget. Istället in på ett stort varuhus och sökte upp deras buffé och köpte två äckliga mackor för det var det enda som erbjöds, samt en dricka.

Hann inte mer än att gå ut från varuhuset och gå 50 meter bort så stötte jag på ett stort matställe av samma typ som i östtyska Dresden. Man tar den mat man vill ha, får ett kvitto och betalar sedan – ett jätteeffektivt system, snabbt, man slipper stå och fumla med pengar när en lång kö väntar efter dig. Nu var det dock knappt något folk alls. Köpte en stor middag trots de tidigare mackorna. Åt kyckling, potatis och grönsaker, och risgrynsgröt efteråt. Utsökt gott. Kostade bara 15 dinarer.

Mått fortsatte jag vandringen, nu hade det hunnit bli mörkt. Kom till en biograf som visade en amerikansk westernfilm som hette "*Cannons for Cordoba*" i regi av **Wendkos**. Inträdet gick på endast 5 dinarer så jag gick in och fick uppleva en jugoslavisk biograf med träbänkar och till sista plats fylld med jugoslaviska ungdomar. Filmen var fruktansvärt dålig. Efter filmen följde jag med folkströmmen och den ledde till stora torget. Där upplevde jag en märklig stämning. Hela torget var fullt med folk, jag trodde att det var något

speciellt, ett möte eller dylikt. Men så var inte fallet. Det vara bara Split-bornas och speciellt ungdomarnas träffställe på kvällarna, där fanns ju alla man kände. Istället för att vara hemma hos varandra möttes man här. En företeelse som måste ha vuxit fram ur det faktum att lägenheterna är så små. Även kaféerna runt torget var packade. Tog en öl på ett café för 6 dinarer.

20:45 stack jag hem till mitt rum. En liten kille tog emot mig – det var sonen. Jag frågade efter toalett och blev då ledsagad upp till familjens egen lägenhet och världens minsta toalett, jätteålderdomlig och utan ljus. Hela tiden stod killen utanför, och det kändes som övervakning även om den troligaste anledningen var att han bara var förundrad över att jag kom från Sverige.

Efter toalettbesöket följde han åter ned till mitt rum. Jag hade tänkt lägga mig, och bara skriva några vykort Innan jag släckte. men så kunde jag inte göra nu. Jag satt på min säng och skrev adresser, medan killen satt där och stirrade på mig. Efter en stund verkade det dock som om det varit något ärende han måste göra uppe hos familjen. Då skyndade jag mig att släcka och gå till sängs eftersom jag misstänkte att han skulle komma tillbaka. Mycket riktigt gjorde han det, men då hade jag lagt mig och han tvingades vända.

Någon värme existerade inte och trots att jag förutom den givna bäddningen även använde mitt eget påslakan frös jag. Dessutom förmörkades natten av att det i rummet bredvid vid låg en snarkande gubbe, och väggen dolde inga ljud.

18 oktober 1972, klockan 10:50

Sitter i en park i Split och tar igen mig efter en ordentlig frukost bestående av kyckling, potatis, sallad och dricka. Sov i natt ända till klockan 9. Det var första gången sedan jag lämnade Lund som jag fick en så lång skön sömn.

Split är en skön stad även om den är mycket turist-exploaterad på grund av att Split är en viktig hamn för Medelhavskryssningar. Har emellertid ännu inte sett till en enda amerikan, underbart.

Ikväll tar jag tåget till Belgrad, avfärd klockan 16.40, och sedan vidare söderut mot Grekland och det hägrande delmålet Istanbul (på min väg mot Afghanistan och Indien). I morgon bitti klockan 05:27 är jag i Belgrad.

Jag längtar efter att få brev från er, närmast i Istanbul, men sedan kan ni skriva till Poste Restante i Teheran dit jag beräknas komma om tre-fyra veckor, kanske tidigare.

Vädret är soligt och fint men kylslaget. Hjärtliga hälsningar till er alla.

18 oktober 1972

Sitter nere vid kajen i jugoslaviska hamnstaden Split och titta på måsarna som dyker i vattnet som är helt grumligt och stinker av de orenade kloakutsläppen. En vedervärdig syn och doft. Hela hamnen är full med båtar destinerade ut till öarna i skärgården och till de övriga jugoslaviska kuststäderna. Bebyggelsen närmast in till hamnen är modern och inrymmer idel turistbyråer, båtbolag, restauranger och hotell.

Det är dock inte mer än en fasad. Innanför ligger den gamla staden, otroligt pittoresk med ålderdomliga hus, smala gränder – ofta inte mer än 1 meter breda, gatumarknader med mera. Split är emellertid en växande industristad och i de nya bostadsområdena är det högmodern standard.

Vaknade klockan 08:30 av att värden kom in och skulle kolla om jag var gången. Upp och tvättade mig och utnyttjade den lilla toaletten, så liten att man knappt kunde vända sig om. Därefter sade jag farväl och promenerade iväg med min ryggsäck, ner till stationen och lämnade in den där. Kollade båt- och buss-turlistorna för att se om jag eventuellt kunde

utnyttja ett sådant transportmedel och spara tid på min resa söderut, men hittade inget bra. Synd, för tågförbindelserna är nämligen rätt dåliga. Det finns endast en linje från Split och det är samma som jag kom med. Följaktligen tvingas jag att fara nästan ända till Zagreb innan mitt tåg svänger av söderut mot Belgrad. Det går två tåg till Belgrad idag men det ena består uteslutande av förstaklassvagnar så jag måste ta tåget klockan 16:40, med ankomst Belgrad klockan 05:30.

Från stationen gick jag till den självservering som jag besökte även igår. Här hade man för första gången sedan jag lämnade Sverige en chans att få sig en rejäl frukost, och det utnyttjade jag. Tog kyckling med potatis, sallad och läsk, det kostade 18,50 dinarer, lika med 5 kronor. Väl mätt gick jag ut i solskenet och promenerade i stadens äldsta delar. Trots solskenet var det rätt kylslaget. Satte mig i en park och skrev kort hem samt till **Elsa** i Paris. Därefter fortsatte jag rundvandringen och så småningom var jag tillbaka vid stationen. Skrev nu kort till **Mattias Höglund** och **Lars Sylvén**.

Färdkost inhandlad

Kvällen innan hade jag sett att det fanns ett etnografiskt museum vid stora torget. Så därför tog jag mig dit, men det var tyvärr stängt. Istället gick jag in på ett snabbköp och inhandlade färdkost till min kommande tågresa: vin, bröd, yoghurt, chokladmjölk och en burk med fisk (cuttle fish på engelska). Allt detta för 22 dinarer. Förresten köpte jag dessförinnan i ett marknadsstånd en flöjt för 15 dinarer. De 120 österrikiska schillingarna (= 24 kr) som jag växlat till jugoslaviska pengar tog precis slut. Husrummet gick på 35, middagen 22, biobesök 5, vykort och frimärken 8, öl 6, läsk 4, choklad 3, tillsammans 87 dinarer, d v s exakt motsvarande 120 schilling. Så därför löste jag ut en resecheck idag på tio dollar som gav mig 165 dinarer (kursen för en svensk krona är lika med 3,51 dinarer). Just innan jag gick ut och satte mig ner vid kajen tog jag en kaffe espresso på närbelägen bar. Jag hade två timmar på mig innan

tåget skulle gå och vad skulle jag göra? Det skulle komma att bli min femte natt på tåg av tio möjliga.

Jag har vant mig och kan nu sova bra om jag bara får två platser att utnyttja. Då kan man vika ihop sig och ligga ner, medan om man bara har en plats måste sitta upp. Det är knäcken. Men så fulla har inget av de tåg jag utnyttjat varit. Eventuellt tar jag i Belgrad efter ett par timmars uppehåll direkt vidare tåganslutning till Aten. Den resan från Belgrad till Aten tar 23 timmar.

Klockan är nu 19:20 och jag sitter på tåget och stortrivs med egen kupé, med mat och dagböcker och fin bädd. Underbart. Fisken jag köpte visade sig vara bläckfisk men det var jättegott. Tåget är redan försenat med en halvtimme så jag kommer nog till Belgrad i anständig tid i alla fall. Har legat och filosoferat och tänkt den senaste timmen och provat flöjten.

Efter jag suttit vid kajen i Split gick jag upp till parken som jag besökt tidigare och satte mig och läste i min etnografiska bok *Världens Folk del 1*. Klockan 16 gick jag till stationen och efter att hämtat upp min ryggsäck steg jag på tåget.

Till 23:30 låg jag och sov utmärkt men då fylldes plötsligt kupén med folk, plötsligt blev vi fem personer i kupén. De nypåstigna var dock jättetrevliga och vi försökte konversera trots att jag inte förstår serbokroatiska och de till skillnad från de flesta jugoslaver jag träffat inte kunde tyska. Det var en man i 30-årsåldern; en kille i min egen ålder; en militär som visade mig ett långhårigt foto på hur han såg ut innan militärtjänsten; samt en läskedrycksförsäljare. Vi satt och samtalade i drygt en timme, sedan släckte vi ljuset. Någon god sömn blev det inte tala om, för allt emellanåt tändes ljuset av någon som ville röka eller konversera, och dessutom blev det trångt.

19 oktober 1972

Vid 06:30 reste jag mig definitivt för jag trodde att vi var nära Belgrad, men så var inte fallet för tåget hade då hunnit bli tre timmar försenat. Satt och kollade landskapet, nära Belgrad var det fin slättbygd. Mulet och kallt ute.

Fyra av medpassagerarna steg av på stationer under natten, den ende som var kvar när vi ankom Belgrad klockan 08:50 var den unga killen, och han erbjöd sig att ta reda på från vilken plattform Aten-expressen skulle avgå. Han ställde sig i en biljettkö, men jag däremot kollade på en anslagstavla och fann att det skulle vara plattform sju. Eftersom klockan var prick 9 – ordinarie avgångstid – rusade jag dit. Men det hade jag inte behövt göra. Där stod nämligen en massa väntande människor utanför två tomma vagnar. Konfunderad ställde jag mig utanför dessa vagnar utan destination på dem. När dörrarna öppnades så steg allt folk snabbt ombord och jag hamnade i en kupé med fem personer och rejält med väskor. Strax efteråt anländer till perrongen ett fullpackat tåg från Dortmund med destination Aten, och det är sålunda till det tåget våra vagnar skulle anslutas. Det företaget var avslutat först klockan 10:15 så därmed var vi redan över en timma försenade från start.

45 timmar på tåg

Jag var dödstrött och lutade mig tillbaka och somnade. Sov i tre timmar varefter jag plockade fram min mat – fisk, bröd och vin. Yoghurten jag köpt visade sig inte vara yoghurt utan vispad grädde med syrlig smak (samma grädde som Elsa bjöd på i Paris och inte ville medge att den var sur). Käkade i alla fall upp den för det var ändå rätt gott.

Klockan 14:15 tvingades jag plus alla andra i kupén byta vagn. Det började fint med att mina medpassagerare steg av i Nis, och jag trodde jag därmed fått en egen kupé igen. Men strax därefter kommer konduktören och frågar vart jag skall och när jag nämner Aten upplyses jag om att jag måste ta mig en hel del vagnar bort. En hel folkvandring inleddes

SPLIT

till redan fullpackade vagnar, där många tvingades sitta i korridorerna. Jag vandrade dock vidare och efter en stund hittade jag tursamt nog en ledig plats i en kupé. Där har jag nu suttit i två timmar och sedan två passagerare stigit av är det riktigt angenämt. Fast jag börjar tröttna på den här tågresan – hittills 24 timmar och 18 timmar kvar!

Men det blev nytt liv i resan. Av mina nya medresenärer fanns två personer som var jätteintresserade av mig för att jag kom från Sverige. De talade inte tyska men förståelsen gick hyfsat ändå. Precis innan de steg av i Skopje, Makedonien, skrev mannen som var 34 år gammal men som såg betydligt äldre ut, sitt namn på en lapp och bad att jag skall skriva till dem när jag kommer hem till Sverige. På tyska, ty även om de inte det språket själva känner de en språklärare. Själv var mannen ingenjör. Jag läste i min bok, Världens Folk, som är helt fantastiskt bra. Utan tvekan ska jag läsa etnografi eller socialantropologi på universitetet, kanske redan till våren. Fortsatte arbetet med att skriva dagbok, hade en hel del att ta igen. I Skopje kom det så på två nya medpassagerare som talade såväl tyska som engelska. De var polacker, och på polackers vana trogen var de ytterst gästfria. Ytterligare en person, en amerikansk tågloffare, steg på i Skopje. Han var på väg till Israel. Gränsformaliteterna gick utan besvär men de tog lång tid. Poliserna skrattade och skämtade. Alla resenärer fick fylla i ett formulär där man skulle ange namn, nationalitet, adress, faders namn, födelsedatum och passnummer. När de såg att jag var svensk kollade de snabbt mitt pass medan det för polackerna tog längre tid för de måste ha visum till Grekland. Efter någon timme rullade så tåget igång igen. Sätena var jättebra, man kunde vika ihop dem, så därför kunde jag sova riktigt bra.

20 oktober 1972

Vi ett-tiden på natten passerade vi Thessaloniki och där blev man väckt av ett öronbedövande buller utanför, det vimlade av folk som skulle med tåget. Vi fyra i vår kupé hade dock brett ut oss så på de sex sätena så vi slapp få in fler personer i vår kupé. Några timmar senare beordrade dock konduktören oss vid en biljettkontroll att vi måste ge plats åt två personer som stod i korridoren. Det gjorde dock inget för mig eller amerikanen eftersom vi valt att ligga skavfötters, delande på två säten. Sov fint vidare även om det läckte in kalluft genom fönstret och jag frös. I Skopje hade det föregående morgon bara varit 5 grader varmt enligt polackerna och det hade snöat i bergen. Vaknade vid 8-tiden med underbart solsken ute och med en fantastisk natur med stora raviner. Tåget körde längs branta bergssidor.

Klockan är nu 11:30. Räknar med att anlända till Atén om drygt en timme. Då har jag varit på resa oavbrutet i 45 timmar. Förmiddagen har jag ägnat åt att läsa min bok, skriva lite, kolla min Atén-karta och vandrarhemsförteckningen samt äta mitt resterande bröd och dricka resterande vin. Dessutom så klart kolla utsikten. Har inte spenderat en enda krona sedan i förrgår, fantastiskt.

Närmare Atén blev det slättland och breda vägar löpte genom landskapet. Klockan 12:45 var vi så äntligen framme. Stationen var väldigt oansenlig. Jag tog mig genast till ett växlingskontor i avsikt att växla mina jugoslaviska dinarer till grekiska drachmas. En mängd amerikaner stod också i kö för att växla pengar. Snabbt lade jag märke till att alla som växlade hade resecheckar i dollar eller pund, och sedan en kille med jordanska dinarer blivit hänvisad till Centralbanken så insåg jag att mina jugoslaviska pengar inte heller skulle accepteras. Istället löste jag ut en check på 50 dollar som blev till 1500 drachmas.

Trafikhets och hunger

Jag lämnade in ryggsäcken på effektförvaringen, och sedan såg jag på kartan var vandrarhem nummer två skulle ligga. Långt långt dit, men efter mer än 45 timmar på tåg ansåg jag mig behöva lite motion och började vandra. Genast slogs man av den våldsamma, intensiva trafiken. Ännu hetsigare än i Paris och liksom i Paris var man helt rättslös som fotgängare. Hela tiden fick man akta sig vid övergång av den minsta lilla gata. Bilisterna litar fullständigt på att gatan är fri från folk och gasar på.

Efter en stund passerade jag ett matställe och dödshungrig som jag var pekade jag – utan förmåga att läsa grekiska – helt på måfå på matsedeln de rätter som hade genomgående högre priser än resten. Fick då av en slump en fantastiskt god bit fläskstek jämte en jättebit bröd och vatten för 22 drachmas.

Väl styrkt fortsatte jag till vandrarhemmet och anlände dit klockan 14:15. Blev väldigt vänligt mottagen men fick vänta en halvtimme innan jag kunde skriva in mig. Under tiden skulle de titta på mitt pass. I väntan gick jag in i den måttligt stora självserveringen och drack choklad. Här var massor av folk, varav väldigt många var j extremt långhåriga. Viket tyder på att svårigheten som det rapporterats om för dylika att komma in i Grekland tycks vara över.

Betalade 25 drachmas för en natt och fick rum och säng. Upp och bäddade, tvättade mig och lade undan en del grejer, gömda i lakanet. Så beslutade jag mig för att sticka ner till centrum, men först kollade jag anslagstavlan. Den var full med besked som exempelvis att någon skulle till Kreta och önskade resällskap, och erbjudanden om att få åka med en bil eller buss någonstans. En del ville till Indien.

Det fanns bussförbindelser ner till stadens centrum men jag hade sett hur flertalet bussar varit alldeles fullpackade så jag beslöt återigen att gå. Så småningom var jag med min kartas hjälp nere vid Akademin. Jag fortsatte förbi kungliga slottet till en stor park där jag vandrade runt. Skrev kort till **Anders Edenbrandt**. Såg på min karta ungefär var svenska ambassaden skulle ligga, och gick ditåt. Det var i diplomatkvarteren och det stod militär på varje trottoar utanför ambassaderna. Letade länge efter Sveriges ambassad men fruktlöst. Den måste ligga någon annanstans nu efter nyöppningen (Sverige avbröt under en period förbindelserna med Grekland efter militärkuppen 1967).

Amerikaner överallt

Köpte sex vykort och åtta frimärken för 33 drachmas, dyrt. Så fortsatte jag att gå och kom till huvudtorget i Aten – Syntagma eller Konstitutionstorget. Ett torg på tre sidor omgivet av flygbolag, resebyråer och American Express /som har ett helt hus), samt fullt med amerikanska barer och steakhouses. Det genomgående språket man hörde var amerikansk engelska och överallt såg man amerikaner i alla former och av alla slag från hippies till kostymklädda Hiltongäster. Det hela är fruktansvärt.

Jag såg på min karta att ett stort turistkontor skulle ligga nära Syntagma och beslutade sticka dit. Men jag letade och letade, fram och tillbaka men inte fanns där något. Eller också var det var kanske alla flygbolag i centrum som menades med turistinformation. Jag gick nu tillbaka till vandrarhemmet och väl där åt jag middag på spaghetti med köttfärssås, mjölk och risgrynsgröt – gott som avslutning på dagen.

Beslutade att sätta upp ett anslag om att jag ville sälja mina 90 dinarer, då jag sett liknande anslag innan. Oturligt eller kanske tursamt nog beräknade jag värdet i drachmas fel. Jag angav att jag ville ha 100 drachmas fastän en mer korrekt växling skulle ha gett mig 150. Jag lade mig klockan 21, men en timme senare kom en kille in på rummet och köpte mina pengar.

Innan jag lade mig hade jag förresten lämnat in mina värdesaker till receptionen för kassaskåpsförvaring, kostnad 1 drachma.

ATEN

ATEN

21 oktober 1972

Upp klockan 9 och åt en stadig frukost bestående av choklad, bröd och smör, marmelad samt två hårdkokta ägg. Kostnad 16 drachmas. Ute var det mulet och tråkigt väder men jag beslutade likväl att gå till fots även idag. Först till arkeologiska museet. Av någon obekant anledning tog detta museum i likhet med alla andra museer och ruiner inget betalt denna vecka, och det var ju bra för mig.

Museet innehöll en fasansfull mängd med skulpturer, gravstenar, krukor med mera. Visst kan sådant vara intressant, men jag har aldrig varit någon större entusiast för dessa klassiska grejer så jag var rätt kallsinnig.

Därefter gick jag mot Akropolis för jag hade bestämt att ägna dagen åt denna absolut främsta turistattraktionen i Atén.

Kom efter en stund till stort utgrävningsområde och ett tempel.

Det var emellertid inte så värst storslaget, så jag höll på att bli besviken. Men så ser jag att Akropolis

ligger högt ovanför där uppe på ett berg. Kartan upplyste att templet jag just sett var Zeus-templet. Därifrån var det en gott stycke att gå för att komma till Akropolis.

På vägen dit, på slutningen till Akropolis låg i ett vackert område två stycken gamla teatrar varav en var tillägnad Oedipus. Inte så många turister här, skönt. Så småningom kom jag i alla fall högst upp högst på klippan till det riktiga Akropolis. Ett rätt stort område med ett par stora tempel.

Tyvär var det kallt, det småregnade och blåste och störigt många turister där. Trots det var dock en storartad upplevelse att få se detta märkliga monument och därtill ha en underbar utsikt över hela Atén. Till det yttre fanns det också ett museum, rätt ointressant. När jag sett färdigt vandrade jag ner åt andra hållet än jag gick på uppvägen, och passerade ett enda stort område med utgrävningar, monument och pelare.

Tog det jättelugnt och undvek att stressa, men plötsligt intensifierades regnet och jag tvingades springa och söka skydd. In på en restaurang och käkade kött och pommes frites. Som vanligt fick jag ett glas vatten – det får man till allt som man beställer, även om det så bara handlar om en kopp kaffe. Att vatten serveras innebär också att det inte är hälsovådligt. Jag mår prima i magen. Middagen kostade 22 drachmas, och efter den sprang jag vidare till ett café och drack kaffe och åt tårta. Ägnade sedan tiden åt att skriva vykort hem samt till **Pia** och **Khina Gottfries**. Ute tilltog regnet allt mer och nu var det ösregn.

Efter två timmar på caféet måste jag dock hitta på någonting, så ut i regnet och sprang till en biograf. Betalade 10 drachmas och gick in för att se en film på måfå. Av en slump råkade det bli visning av samma skitfilm som jag såg i Florens, Italien förra sommaren, nämligen *Kiss Kiss Bang Bang* i regi av **Tessari**. Denna gång dock inte dubbad så mitt intryck blev något bättre än vad jag tyckte om den förra gången. Jag fick i alla fall uppleva en grekisk torftig biograf och en grekisk publik, bara ungdomar.

Klockan 20 var filmen slut och jag lämnade bion (fastän de körde filmen i nonstop). Regnet stod nu som spön i backen. Sprang några kvarter men då jag blivit helt genomblöt tog jag en buss som passerade, och tursamt nog förde den mig direkt till vandrarhemmet. In och kopplade av i cafeterian, där var fullt med folk nu. Lämnade mina värdesaker precis som igår och avslutade sedan dagen med att skriva vykort till **Inga-Lena** innan jag lade mig.

22 oktober 1972

Klockan är 19:20, jag sitter på Aténs stationscafé och väntar på att fara till Thessaloniki i norra Grekland med avfärd klockan 21:00. Idag har jag inte utträttat någonting av värde utan bara drivit omkring i Atén utan att finna någon trivsel. Gick upp vid nio-tiden och åt två ägg och surmjölk till frukost. Sedan ut för att göra en sak jag bestämt mig för, nämligen att ta en koleravaccinations-spruta. Tog mig först till ett sjukhus i närheten, men det var stängt. Då gick jag till stadens jour-klinik. Där meddelade de att jag skulle kunna få en spruta dagen efter på deras hälsocenter, men idag söndag var det inte möjligt.

Men jag skulle ju resa idag, så jag beslöt försöka i Thessaloniki istället.

Efter detta försök gick jag på bio och såg en fruktansvärt urusel westernfilm, *Hämnarna*, regisserad av **Daniel Mann**. När den var slut klockan 2 gick jag på en restaurang och åt kalops och bönor för 27 drachmas, och därefter på ett fik för att äta tårta samt skriva vykort till **Stefan Berg** och **Gunilla Byrman**.

Därefter åter runt på stan, satt ett tag på Konstitutionstorget, vandrade genom den stora parken, kollade fotbollsspelande barn, besökte en djurpark, satt i domkyrkan en stund och strövade omkring i Plaka, Aténs gamla stad och höll på att gå vilse. Och nu är jag på stationen och väntar på att fara med nattåget. En sån här dag känns vissen, den innehåller enbart de negativa sidorna av resenärens dagdriveri, nämligen tristess och ensamhet. Det är inte så man vill ha det. Efter dessa funderingar kom jag i alla fall iväg med tåget klockan 21, München-Expressen och fick en kupé att dela med tre andra personer

23 oktober 1972

Sov gott eftersom det var bekväma jugoslaviska vagnar på detta tåget där man kan dra samman sätena. Det blev dock rätt kyligt på natten då värmen inte var igång hela natten. Klockan 07:20 var vi framme i Thessaloniki där jag skulle stiga av. Vi var endast en halv timme försenade. Lämnade in ryggsäcken på stationen och för första gången fick jag vid detta förfarande visa mitt pass. Grekerna är rädda för att det kan vara farliga saker som jag för in i landet. Frågade på turistinformationen efter något sjukhus där jag skulle kunna bli vaccinerad. Man svarade dock inte på frågan utan hänvisade till en stadskarta utanför stationen. Jag gick ut och letade på kartan men den visade ingenting, ja inte ens stationens plats var angiven. Därmed kunde jag inte orientera mig åt vilket håll centrum låg.

Vaccinerad mot kolera

Utomhus var det iskallt fastän soligt och torrt. Trots att hade på mig två tröjor, rock, kavaj och vantar frös jag. Jag började gå åt det håll som jag trodde centrum skulle ligga på. Gick och gick och gick och plötsligt efter en tre kvarts promenad ser jag havet och förstår att jag

är i centrum. Hittade ett större turistinformationskontor och blev dagens första kund den dagen. Jag fick en stadskarta med mig med en speciell hälsocentral angiven där man skulle kunna vaccinera sig. Jag började genast gå dit, och på vägen köpte jag på en bar grillspett och bröd till frukost.

Fann tämligen enkelt gatan där hälsocentralen skulle ligga på, men inte byggnaden. Den var nämligen inrymd i ett vanligt hyreshus. Blev dock av en engelsktalande läkare visad rätt. Blev genast mottagen av jättetrevliga sköterskor som blev förtjusta när de såg att jag var svensk. De stämplade in en koleranotering i mitt vaccinationspass och så fick jag sprutan – och blev angenämt överraskad att jag inte behövde betala något alls. Jag frågade huruvida de också hade gammaglobulin. Men nej, det måste jag skaffa på ett apotek. Varför jag uppsökte ett sådant i närheten och bad om att gammaglobulin. Expediterna begrep dock inte vad jag sade och trots att jag försökte förtydliga med "hepatitis" förstod man inte. Jag får försöka fixa detta i någon annan stad.

Jag vandrade ner i hamnen och letade efter något bättre kafé att sitta på istället för att vistas ute i kylan och hittade verkligen ett jättefint ställe. Morgonsolen lyste upp hela caféet och det verkade vara juste. Beställde en flaska choklad.

Måste övernatta i Thessaloniki

Från Thessaloniki var min plan att resa direkt till Istanbul. Jag fann att enda möjligheten var att ta Athen–Istanbul-expressen som avgick varje dag klockan 08:40. Men det innebar att jag måste tillbringa natten i Thessaloniki. Sökte i min vandrarhemsförteckning och fann att det skulle finnas ett vandrarhem i stan, så jag gick till turistbyrån för att få den exakta adressen och sedan promenerade jag dit.

Det var liksom hälsocentralen inrymt i ett vanligt hus med reception och kafé på andra våningen. Där satt en massa långhåriga skottar och engelsmän plus ett medelålders par som var på hemväg från Indien. De berättade om sina erfarenheter som inte enbart var så lustiga.

Ingen av dem som var där just då var personer i min stil och när det visade sig att receptionen höll stängt mellan 11 och 17, nu var klockan kvart över 11, stack jag åter ut på stan. In i en känd kyrka och betraktade hur folk här i den ortodoxa kyrkotraditionen gör. De går runt från helgonbild till helgonbild och kysser dem.

Gick igenom den moderna universitetsstaden och det stora mässområdet där man höll på med att montera ner årets industrimässa. Så ner till hamnen igen det. Det fina vädret gjorde nu att kylan inte märktes så mycket längre.

Satte mig ner vid det Runda Tornet, en av de få resterna av det ålderdomliga Thessaloniki – Makedoniens huvudstad. Annars förstördes så gott som hela staden i den förödande branden 1917 .

Jätteskönt att sitta i solen. Hunger drev mig emellertid till att leta reda på en restaurang. Gick gata upp och gata ner i jakt efter en billig sådan utan framgång. Till slut fastnade jag på en dyr turistrestaurang nere vid

hamnpromenaden. Försökte välja billigast möjliga rätter och kom undan med att betala 22 drachmas för kycklingsoppa, orientaliska köttbullar och vatten. Sedan direkt till ett café och åt en billig tårtbit. Resten av eftermiddagen drev jag bara omkring i Thessaloniki. Runt runt. Hittade en djurpark där jag blev helt fascinerad av några apor som uppförde sig ytterst mänskligt på alla sätt och vis. På en uteservering tog jag en kopp kallt kaffe att dricka sittande i solskenet.

Klockan 17 tog jag mig ånyo till vandrarhemmet, satt en stund med alla engelsmännen men som jag inte kände någon gemenskap med och väntade tills receptionen öppnade. Skrev in mig och betalade 15 drachmas, så upp och installerade mig i det rätt sjaskiga huset.

Då det inte fanns några filtar och värme saknades måste jag använda min sovsäck. Men den var på stationen, följaktligen måste jag dit igen. En 30 minuters promenad i rask takt. Köpte på vägen en bit ost och en burk sardiner att ha på tågresan imorgon. Löste ut ryggsäcken för 3 drachmas och började genast gå tillbaka. Promenaden hade gjort mig gott, dels hade jag blivit varm och dels hade jag blivit av med den olustkänsla och hemlängtan jag plågats av under dagen. Tog en dusch på hemmet – kallt vatten var vad som erbjöds.

Sedan gick jag till restaurangen och köpte en flaska underbart god grekisk mjölk och en flaska Retsina-vin för resan.

För stunden inhandlade jag två stekta ägg plus korv. Satte mig vid ett bord och skulle just börja äta när en kille vänder sig om och frågar om jag vet något om tåget från Istanbul till Teheran. Visst, jag vet allt, och redogör för fakta samt visar honom min Asien-bok. Han blev helt besatt av denna bok som redogör för hur man tar sig till Indien på åtta dagar för 20 dollar. Hela kvällen satt han – som var en jättetrevlig skotte – och skrev av. Sedan stack han iväg för att redan på natten lifta till Istanbul.

Även två engelsmän blev helt begeistrade över boken och undrade över var man kunde få tag på den i Istanbul. Jag kunde ha tagit med många ex av denna bok och sålt här nere.

En norrman vid namn **Petter** kom också och satte sig. Det visade sig att han liksom jag tänkt ta Istanbul-tåget imorgon. Efter att länge suttit och snackat beslutade vi oss därför att ha sällskap på tåget.

Ytterligare person kom och umgicks med mig, en grekisk soldat som alls icke var någon anhängare av juntan. Han berättade att han måste göra 27 månaders värnplikt. Jag berättade för honom vad Sverige anser om grekijuntan, och han bekräftade att den negativa bilden stämmer överens med verkligheten.

Efter en jättetrevlig kväll lade jag mig klockan 22:45 i min sovsäck och sov varmt och gott, men sängen knarrade något våldsamt så jag nästan skämdes för att röra på mig.

Dessutom var jag nervös för att jag skulle försova mig – måste upp klockan 7, för tåget avgår klockan 08:40. Sov därför oroligt.

FORTSÄTTNING PÅ RESAN TILL ISTANBUL, se RESEBREV 118

http://larseklund.in/resebrev/118_thessaloniki-istanbul1972.pdf